

Українська мова

5 клас

**Сьогодні
19.02.2025**

Розповідь. Побудова розповіді

Мета: формувати вміння розрізняти тексти різних типів мовлення; формувати вміння будувати елементарний роздум; поглиблювати знання учнів про текст та його основні ознаки; удосконалювати вміння й навички визначати й головну думку, його типове значення; розвивати творчі вміння працювати з текстом, досліджувати, зіставляти, аналізувати його структуру; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу; розвивати зв'язне мовлення, увагу, пам'ять, словниковий запас, логічне мислення.

Вже пролунав шкільний дзвінок,
Покликав всіх нас на урок.
Рівненько стали. Все. Вже час,
Роботу починає клас.
За парти всілися зручненько,
Поклали руки всі гарненько.
Готові? Так.
А настрій як? Клас!
Тож успіх всіх чекає нас!

Психологічне налаштування на урок. Вправа «Очікування від подорожі»

Сьогодні на уроці я пропоную вам здійснити подорож безмежним океаном Країни Знань. Але подорожуючи, ми обираємо якийсь вид транспорту. Сьогодні поїдемо на сучасному транспорті. Оберіть собі транспорт, на якому б ви хотіли подорожувати.

**Гарні
знання**

**Гарний
результат**

**Позитивні
емоції**

**Нові
знання**

Перевірка домашнього завдання

Запишіть сьогоднішню дату

Класна робота

мрія, візуалізація

Вправа 398. Прочитайте текст, визначте його основну думку. Про кого йдеться в тексті? Що треба зробити, щоб стати в чомусь найкращим?

То була величезна мрія.

Стати у своїй країні найкращим у чомусь — непросте завдання, та я була рішуче налаштована. Я наполегливо тренувалася попри страшенну втому, попри бажання залишитися вдома, що часом мене охоплювали. Я йшла на тренування в холод і дощ. Я вставала рано-вранці, щоби тренування вписалося у шкільний розклад. За два роки я таки отримала спортивний костюм збірної Великої Британії й неймовірно пишалася своїм досягненням! (Д. Браун, Н. Кей).

Вправа 398. Пригадайте, що вам відомо про типи мовлення. Визначте, яке з наведених висловлень характеризує текст. Відповідь обґрунтуйте

Типи мовлення

1. Події розгортаються в часі (початок дії — розвиток — кінець); з'ясовано: що сталося? Що відбувається?	2. Запропоновано характеристику особи, предмета, явища: загальна характеристика — суттєві ознаки, деталі; з'ясовано: який? яка? яке? які?	3. Пояснено причини дій, ознак, доведено думку (теза — доказ — висновок, що впливає з доказів); з'ясовано: чому?
розповідь	опис	роздум

Вправа 398. Випишіть із тексту дієслова, визначте їх час. З якою, на вашу думку, метою автори використали саме цей час дієслова?

Була (мин.ч.), стати (майб.ч.), тренувалася (мин.ч.), залишитися (майб.ч.), охоплювали (мин.ч.), йшла (мин.ч.), вставала (мин.ч.), вписалося (майб.ч.), отримала (мин.ч.), пишалася (мин.ч.).

1. Що таке типи мовлення?
2. Що таке тема розповіді?

1. У чому полягає мета розповіді?
2. У яких життєвих ситуаціях використовують розповіді?

Відповідно до запитань
сформулюйте особисті цілі.

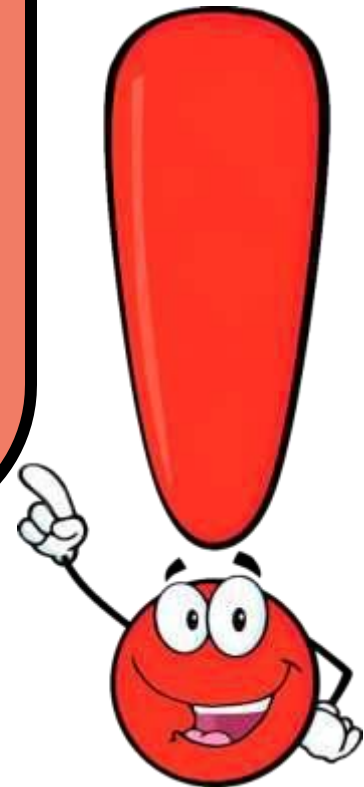
Розповідь — повідомлення про певні події, що відбуваються в часі. Загальна структура розповіді така: початок (зав'язка), розвиток та кінець події (розв'язка)

Розповідати можна від третьої особи (авторська розповідь) або ж від першої особи. У цьому випадку автора названо займенником я. У текстах-розповідях активно застосовують дієслова минулого часу (побачив, прийшов, усміхнулася тощо)

Для надання тексту емоційності використовують і дієслова теперішнього часу: Заходжу, дивлюся, а там — ... ,

У текстах різні типи мовлення можуть поєднуватися, оскільки доводиться з'ясовувати: що відбувається? яке воно? чому?

Розповідь як тип мовлення застосовують у таких жанрах, як повідомлення, спогади, листи, оповідання, оголошення, інструкції тощо.

Вправа 399. Прочитайте. Про що йдеться в тексті? Визначте тип мовлення.
Сформулюйте визначення візуалізації за змістом тексту

«Це ж як мрії, — здивовано зауважила я. — Мама завжди каже, щоб я не мріяла наяву».

«Це називається візуалізацією. Усі люди, які щось здобули в житті, починали з мрій, раз у раз уявляючи, як то буде, коли вони врешті досягнуть мети. Звичайно, не можна обмежуватися лише мріями. Ймовірно, твоя мама саме це й мала на увазі» (Б. Шефер).

Прокоментуйте епіграф до уроку.

Якщо ви мрієте про щось — значить, ви можете це здійснити (В. Дісней).

BCIM
pptx

Ліза йшла похнюплена. До зарплати далеко ї не видно, а їй стільки всього хочеться: і нові туфельки, яскраво-червоні, і стильний клатч, і чашки для чаю. Але зарплату затримують, тут хоч би грошей на батон із маслом вистачило. Смутна Ліза зітхнула й підвела голову. Навпроти неї йшла дівчинка й тримала в руці цілісіньку в'язку кольорових кульок! На сіро-асфальтовому фоні міста вони так і вигравали веселковими барвами. Перехожі озиралися ї мимоволі всміхалися. Не змогла встояти перед такими чарами ї Ліза. Усміхнувшись, вона подумала, що навіть якщо в тебе немає нічого, кольорові повітряні кульки — уже привід для радості! (За Славою Світовою).

- Про що йдеться в тексті?
- Схарактеризуйте, які частини мови використано і з якою метою.
- Визначте тип мовлення.
- Чи є в тексті елементи інших типів мовлення?
- Знайдіть частини тексту–розповіді.
- Запропонуйте заголовок до кожної з частин.
- Перекажіть текст.
- Зіставте обидва тексти. Що між ними спільного?
- Розкажіть, що для вас є приводом для радості.

Що нового ви дізналися під час уроку? Які завдання виявилися легкими для вас? Над чим вам треба ще попрацювати?

**Виконайте вправу 401 - 2
завдання письмово.
Вивчити теоретичний матеріал.
Роботи надсилати на Human**

Рефлексія. Вправа «Рюкзачок»

Яке зернятко мудрості
ви покладете у свій
рюкзачок?

